

B I B L I O G R A F I A

AKADEMIA NAUK ZSRR. Instytut Ekonomiki. Historia rosyjskiej myśli ekonomicznej. (Istoriija russkoj ekonomičeskoj mysli). Tom. I cz. II. Moskwa. Izdat Soc.-Ekon. Litieratury, 1958, str. 8711 (jęz. rosyjski).

Praca zbiorowa, poświęcona charakterystyce poglądów ekonomicznych w Rosji w okresie 1800—1861, w okresie kryzysu i upadku gospodarki pańszczyźnianej, a zarazem w okresie, który wydał Bielińskiego, Czernyszewskiego, Hercena i wielu innych.

M. BANDINI. Podręcznik ekonomiki i polityki rolnej. (Manuale di economia e politica agraria). Bolonia, Edizioni Agricole, 1954, str. 343. (jęz. włoski).

Podręcznik dla studentów Wydziału Rolnego Uniwersytetu w Perugii. Zawiera podstawowe wiadomości z zakresu czynników ekonomicznych i politycznych, które określają produkcję rolniczą, struktury własności ziemskiej, cen, rynku rolnego, kredytu, podatków oraz spółdzielczości rolnej; ponadto rozważa problemy ekonomiczne związane z nawożeniem, mechanizacją, uprawą roli, hodowlą, przetwórstwem, komasacją i parcelacją oraz melioracjami; rozpatruje również zagadnienie siły roboczej, płac i czynszów dzierżawnych oraz gospodarstw chłopskich. Uderza omijanie takich problemów jak koszty produkcji lub wydajność pracy, oraz powierzchowne potraktowanie takich spraw jak ceny rolne lub socjalizacja rolnictwa. Cały materiał dowodowy dotyczy jedynie Włoch, co pożytywać można autorowi za minus.

R. BARLOWE. Ekonomika zasobów ziemi. (Land resource economics). Englewood Cliffs, Nowy Jork, Prentice-Hall Inc. 1958, str. XIII + 585, (jęz. angielski).

Jest to podręcznik gospodarowania zasobami ziemi, które powinno się wykorzystywać najbardziej celowo w sensie technicznym i ekonomicznym, tak dla potrzeb rolniczych, jak i pozarolniczych. W gruncie rzeczy chodzi tu o analizę warunków i możliwości rozwojowych środowiska geograficznego, na który prócz czynnika przyrodniczego składa się społeczeństwo wraz z posiadanymi przez siebie środkami produkcji. Książka Barlowe'a zwróci, niewątpliwie, uwagę specjalistów od tzw. zagospodarowania przestrzennego.

H. d'HÉROUVILLE. Gospodarka nowej Europy. (L'économie de la nouvelle Europe). Paryż, Presses Universitaires de France, 1958, str. 128 (język francuski).

Broszura z popularnej serii „Que sais-je?” przedstawia podstawowe czynniki kształtowania się produkcji (ziemia, ludzie, źródła energii, środki komunikacji), podaje szereg wskaźników odnośnie produkcji, handlu zagranicznego, spożycia dochodu etc. różnych kapitalistycznych krajów europejskich, aby dojść do wniosku o cofaniu się gospodarczym Europy w stosunku do ZSRR i reszty świata. Wobec tego trzecia część broszury zawiera propozycje odnośnie odbudowy roli Europy poprzez jej zaangażowanie w duchu Wspólnego Rynku. Broszura ta jest jedną z wielu publikacji, jakie ukazują się raz po raz na Zachodzie w „obronie cywilizacji zachodniej”, by uzasadnić celowość istnienia NATO i innych podobnych bloków militarnych i politycznych, które... rozrywają postulowaną jedność Europy.

M. KWIECIENSKI. Rachunek gospodarczy w spółdzielniach produkcyjnych. Warszawa, PWN, 1958, str. 200.

Opierając się na materiale zebrany w 27 spółdzielniach produkcyjnych, autor przeprowadza analizę rachunku gospodarczego w spółdzielczości produkcyjnej w Polsce. W analizie tej chodzi mu o pokazanie jej niezbędnych elementów i wzajemnej ich zależności, o prawidłowe ich liczenie (sprawa cen przy obliczaniu produkcji i dochodu), o wydobycie na wierzch zasad gospodarowania rozsądnego, tzn. opłacalnego w sensie indywidualnym i społecznym. W aneksie autor przytacza dane szczegółowe; ilustrujące jego wywody teoretyczne.

Mały słownik ekonomiczny. Warszawa, Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, 1953, str. 1017.

Pierwsza w Polsce próba dostarczenia naukowo poprawnych informacji z dziedziny gospodarki i nauk ekonomicznych, sprecyzowania i objaśnienia sensu pojęć i terminów używanych w ekonomii oraz skodyfikowania terminologii ekonomicznej. Nie jest to pełny katalog haseł, świadomie zrezygnowano z historii myśli ekonomicznej i historii gospodarczej, również świadomie zwięzono zakres problematyki ekonomik branżowych. Pojęciom ekonomii marksistowskiej towarzyszą pojęcia zaczerpnięte z ekonomii burżuazyjnej. Stosunkowo dużo uwagi i miejsca poświęcono podstawowym zagadnieniom ekonometrii. Materiał dowodowy i statystyczny został zaczerpnięty głównie z gospodarki polskiej. Pomimo nierównomiernego potraktowania poszczególnych haseł i wielu nieuniknionych braków czy niedociągnięć, słownik spełnia pozytywną rolę dydaktyczną i praktyczną.

H. NIEHAUS. Zarys polityki gospodarczej i polityki rolnej we współczesnym społeczeństwie. (Leitbilder der Wirtschafts- und Agrarpolitik in der moderner Gesellschaft). Stuttgart, Verlag H. Seewald, 1958, str. 426, (jęz. niemiecki).

Książka Niehausa stanowi zbiór poprawionych i zaktualizowanych artykułów i referatów z okresu 1935—1956. Pisał ją neoliberal, zwolennik wolnej konkurencji i własności indywidualnej, przeciwstawiający się polityce rolnej współczesnego państwa — nawet burżuazyjnego. Nosi ona charakter rozważań ekonomicznych, socjologicznych i historiozoficznych, pokazujących przesłanki, przejawy i ocenę współczesnej polityki rolnej w aspekcie procesów kulturalnych i społecznych, reform agrarnych, struktury agrarnej, industrializacji i urbanizacji, postępu technicznego, kryzysów rolnych, konkurencji i planowania, interwencjonizmu rynkowego, popytu na płody rolne, samowystarczalności itp.; ponadto autor zajmuje się sprawami zachodnioeuropejskiego wspólnego rynku.

M. P. OSAD'KO. Socjalistyczny system rolnictwa. (Socjalistическая система сельского хозяйства). Moskwa, Izdatielstwo Moskovskogo Uniwersiteta, 1958, str. 92 (jęz. rosyjski).

Broszura popularna z serii wykładów ekonomii politycznej socjalizmu. Podaje najważniejsze cechy stosunków produkcji w rolnictwie socjalistycznym, wskazuje na elementy oczekiwanej przewagi tego rolnictwa nad rolnictwem kapitalistycznym oraz informuje o gospodarce zespołowej w kolchozach, o wynagrodzeniu za pracę kolchoźników, o podziale produktu globalnego o rencie różniczkowej oraz o kosztach produkcji i opłacalności produkcji kolchozowej. Podmiotem broszury są wyłącznie kolchozy radzieckie, których dane stanowią ilustrację dość schematycznych wywodów.

Problemy przystosowania rolnictwa w rozwijającej się gospodarce. (Agricultural adjustment problems in a growing economy). Ames (Iowa USA), The Iowa State College Press, 1958, str. XI + 315. (jęz. angielski).

Pod redakcją E. O. Heady'ego, H. G. Diesslina, H. R. Jensena i G. L. Johnsona ukazał się zbiór 19 referatów oraz głosów w dyskusji na konferencji zorganizowanej w marcu 1957 r. przez środkowo-północny Komitet Badań Rolniczych (North Central Farm Management Research Committee) przy współudziale Fundacji Rolniczej (Farm Foundation). Zbiór ten zawiera pobieżną analizę przychodu i dochodu rolniczego, popytu na artykuły rolne, struktury agrarnej i wydajności pracy w rolnictwie, także analizę sił napędowych dochodu rolniczego i procesów przystosowania rolnictwa do rozwijającej się gospodarki narodowej, próby przewidywania tendencji rozwojowych rolnictwa, uzasadnienie tych tendencji oraz zaproponowanie środków, mających na celu jak najlepsze przystosowanie rolnictwa do wymagań rozwijającej się gospodarki narodowej. Referencje, przedstawiając swe tezy, ilustrują je i uzasadniają ciekawymi tablicami statystycznymi, obliczeniami z zakresu ekonometrii, wykresami oraz metodami analizy. Materiał dowodowy dotyczy wyłącznie rolnictwa USA.

P. QUANTE. Odptyw ludności rolniczej. (Die Abwanderung aus der Landwirtschaft). Kolonia, Institut für Weltwirtschaft, 1958, str. V + 221 (jęz. niemiecki).

Jednemu z najdonioślejszych obecnie problemów społeczno-gospodarczych: migracji ludności rolniczej, poświęca autor książkę, aktualizującą jego dawniejsze na ten temat przyczynki. Wykorzystując bogaty materiał historyczny i współczesny (21 tabel) odnośnie „ucieczki ze wsi” przede wszystkim w Niemczech, a następnie w innych przodujących krajach kapitalistycznych, autor snuje rozważania na temat nieuniknionego zmniejszania się ludności czynnej w rolnictwie. Rozważania te oparte są na analizie różnorodnych teorii oraz faktów, odnoszących się m. in. do wydajności

pracy, kosztów i opłacalności produkcji rolnej, intensyfikacji jej i mechanizacji, popytu na żywność i stopnia jej zaspokojenia etc. Autor dochodzi do podobnie „pesymistycznych” wniosków, co często w Polsce cytowany francuski ekonomista Latil.

Rolnictwo ZSRR. (Sielskoje choziajstwo SSSR). Moskwa. Gosud. Izdat. Sielskochoz. Litieratury, 1958, str. 584 (jęz. rosyjski).

Praca zbiorowa pod redakcją K. P. Oboleńskiego. Jej zadanie polega na opisanie stanu i zmian w strukturze i produkcji rolnej Związku Radzieckiego. Zawiera dużo danych statystycznych: sumarycznych i szczegółowych, syntetycznych i przykładowych. Podsumowuje i charakteryzuje osiągnięcia produkcyjne przekształcenia struktury agrarnej, mechanizację procesów produkcyjnych, wzrost stopy życiowej ludności wiejskiej, lokalizację i specjalizację rolnictwa; z górą 2/3 książki poświęcono rozwojowi i wynikom produkcji poszczególnych artykułów rolnych lub ich grup. Książka posiada jednostronny charakter techniczno-ekonomiczny, strona ekonomiczno-społeczna (opłacalność, ceny, koszty i obciążenia, rynek siła robocza, wydajność pracy itp.) nie znalazła tutaj należytego oświetlenia.

Rocznik statystyczny wyżywienia, rolnictwa i leśnictwa Niemieckiej Republiki Federalnej 1957. (Statistisches Jahrbuch über Ernährung, Landwirtschaft und Forsten der Bundesrepublik Deutschland 1957). Hamburg i Berlin, Verlag Paul Parey, 1958, str. XXI + 260, (jęz. niemiecki).

Nowe, bogate źródło informacji o rolnictwie, leśnictwie i spożyciu w Niemczech Zachodnich. Dane te w sposób jasny, przejrzysty i szczegółowy uaczniają oblicze niemiecko-zachodniej wsi i jej rolnictwa. Problemy demograficzne, siła robocza, struktura agrarna, produkt globalny i dochód rolniczy, produkcja przemysłowa środków produkcji rolnej, wyposażenie rolnictwa w narzędzia pracy i środki obrotowe, finansowanie produkcji rolnej, produkcja roślinna i hodowla, szczegółowe bilanse najważniejszych artykułów rolnych, przetwórstwo, koszty produkcji, płace i opłacalność, spółdzielczość rolnicza, kształcenie i poradnictwo zawodowe, oto główne działy czy problemy związane z rolnictwem i spożyciem. Ponadto spora garść danych o gospodarce leśnej i o przemyśle drzewnym. W obu działach nieco liczb z zakresu handlu zagranicznego.

Z. ZAKRZEWSKI. Polityka zbytu produktów rolnych. Poznań, PWN, 1959, str. III + 144.

Jest to poważne studium nad rynkiem produktów rolnych. W szczególności zajmuje się ono systemami i instrumentami stosowanymi na tym rynku, kształtowaniem podaży rolniczej przez państwo, kierunkami polityki zbytu i formami zbytu oraz — pobieżnie — zaopatrzeniem rolnictwa w środki produkcji i cenami rolnymi. Autor wykorzystał obfitą literaturę krajową i zagraniczną. Pracę jego cechuje usystematyzowanie wielu pojęć w dziedzinie rynku rolnego oraz zajmowanie określonego w stosunku do nich stanowiska.

Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Ekonomika i organizacja rolnictwa. Zeszyt 2. Warszawa, SGGW, 1958, str. 187.

„Zeszyty” zawierają 8 odrębnych przyczynków, z których 4 dotyczą intensywności, kierunków produkcji i efektów produkcyjnych, 3 — efektywności ekonomicznej inwestycji określonego rodzaju, a 1 — metod statystyczno-matematycznych w zastosowaniu do badań ekonomicznych w rolnictwie.